

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
memstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 73.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorčičevi
ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 2. julija 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Zadosti te hujskarije!

Rdeča nit, ki se vleče skozi vse članke, izjave, govore, polemike in vse govorjenje zagovornikov združnih privilegijev, je, da imajo vse nabavljalne zadruge naravnost neprecenljivo zaslug za človeštvo, ker izločujejo posredovanje trgovca med producentom in konsumentom. S tem namreč, tako se glase te prazne fraze, rešujejo človeštvo pred nenasišnim izkoriščanjem ljudi po trgovcih, s tem preprečujejo, da bi delali trgovci nezasišane profite na račun ubogih potrošnikov. Tako in podobno se glase te večne in neokusne samohvale zagovornikov združnih privilegijev in vedno je njih konec eden in isti: nad vse nesramna hujskarija proti trgovcem, kot baže tipičnim zastopnikom profitarstva!

Ta hujskarija se ponavlja že leta in leta in ne država, ki živi od dela trgovcev, ne vsa ona brezštevna narodna društva, ki dan za dnem trkajo na vrata trgovcev zaradi podpor, ne smatrajo za potrebno, da vsaj enkrat nastopijo proti tej v resnici nezasišani hujskariji proti celemu in za vse narodno gospodarstvo nad vse važnemu stanu. Dogodilo se je celo to, da je mogel neovirano kričati na zboru zadruge drž. nameščencev nekdo, da je treba vse trgovce uničiti in zopet ni nihče nastopil proti tej nesramni hujskariji.

Tako smo prišli že do tega, da se v naši državi, v kateri se kontrolirajo vse mogoče vesti in izjave, nemoteno dopušča pod plaščem nekih združnih zaslug hujskarija proti trgovstvu. Stan, na katerega je naloženo največje davčno breme, je brez vsake zaščite in proti njemu je hujskarija vedno dovoljena.

Odločno moramo izjaviti, da trgovstvo te hujskarije ne more in ne bo več trpeti. Ne samo, da škoduje ta hujskarija trgovcem materialno, je tudi skrajno krivična in žaljiva.

Kaj se vendar pravi predstavljati v javnosti kot tipičnega izsevalca ljudi podeželskega trgovca, ki vse leto kreditira kmetu in mu omogoča, da vzdrža do prihodnje žetve? In večinoma je ta kredit brez vseh obresti, pa čeprav mora trgovec sam za to kreditirano blago plačevati težke obresti!

In vprašamo vse tiste upokojence, kako je bilo takrat, ko prvega niso dobili plače? Ali so jim morda trgovci takrat ustavili kredit, ali jim morda niso dobavljali prav tako blago, kakor da bi ob prvem v mesecu poravnali svoj dolg? In ali se ni le prepogosto pripetilo, da so jim celo sami posodili denar, da so mogli zadostiti svojim najnujnejšim obveznostim? In po vsem tem se meče nanje očitek, kakor da bi bili najgrše pijavke!

Pa vprašamo dalje: ali je morda pozabljeno, kako so bile vse socialne akcije naših občin omogočene le po trgovcih? Ni bilo trgovca, ki takrat ne bi nekaj prispeval, za plačilo pa se sedaj hujska proti trgovcem, kakor da bi bili oni tisti, ki zlorabljajo človeško delo.

Pri vsem tem pa so bili trgovci tisti, ki so vedno priznavali pravice drugih stanov, ki so se na vseh svojih shodih izrekli za višje plače drž. nameščencev, ki so se izjavili za uvedbo pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev, kar nujno zahteva od trgov-

cev težke materialne žrtve, ki so tudi nastopili v korist minimalnih mezd delavstva. Za vse to njih lepo pojmovanje socialnih dolžnosti pa ne prejmejo sedaj nič drugega ko nezasišano hujskarijo, da treba vse trgovce kot škodljivce ljudi uničiti!

Ce gospodje zagovorniki združnih privilegijev ne znajo teh drugače braniti ko s hujskarijo proti trgovstvu, potem samo dokazujejo svojo idejno revščino in popolno neupravičenost teh privilegijev. Biti cenjen, ker drugi davkoplačevalci plačujejo njim prevoznino po železnici, biti cenjen, ker drugi davkoplačevalci plačujejo zanje davke, res ni težko. Zato pa so tudi smešne že vse tiste brezkončne samohvale, ki jih moramo

kar neprestano poslušati o idealizmu vseh teh voditeljev nabavljalnega združništva.

Tudi mi moremo ta idealizem malo bližje pogledati! Kje pa je le eden tistih idealnih voditeljev, ki opravlja vse delo čisto brezplačno? Ali morda gospodje mislijo, da razne sejnine, razne druge ugodnosti niso tudi plača? Ali so mar sejnine dokaz idealizma? Bilo bi zato zelo dobro, če bi ti gospodje svoje samohvale malo reducirali, ker drugače jih bodo reducirali drugi!

Tudi tiste tako hvalisane občekoristnosti si bo treba malo bolj ogledati! Predvsem se poudarja, da se vidi ta občekoristnost v tem, ker izločujejo zadruge vsako profitarstvo posredništvo med produ-

centom in konsumentom. Ali naj začnemo pripovedovati, kako se je ta občekoristnost le v premnogi primerih izkazala v praksi? Ali naj spominjamo na ogromne izgube kmetov, ki so pošiljali svoje sadje po zadrugah v svet? Ali naj spominjamo na vse polome zadrug, ki jih je morala potem država reševati z milijonskimi prispevki?

Dosti je te brezvestne hujskarije proti trgovstvu! Ne bomo nič več mirno trpeli, ker se kratkomalo ne pustimo na tak nesramen način žaliti. Trgovstvo v redu izpolnjuje vse svoje državne in narodne dolžnosti in zato zahteva tudi za sebe to zaščito, ki jo ima vsak drug stan. Če je proti drugim stanovom hujskarija nedopustna, je tudi proti trgovstvu!

K tej točki dnevnega reda je povzel besedo zastopnik Zveze tajnik Gornik, ki je v svojem izčrpnem govoru orisal delo Zveze, katere deluje že 17 let na tem polju in ki je danes mnogo bolj potrebna nego je bila kdaj koli prej. S pozivom, da združenje s svojim pristopom še bolj utrdi enotno vrsto našega trgovstva ter da s tem Zvezi kot borbeni zagovornici trgovskega stanu aktivno legitimacijo za zastopanje trgovskih interesov, je končal gosp. Gornik svoje stvarno poročilo, ki je bilo sprejeto z viharim odobravanjem.

Po njegovem govoru je skupščina soglasno sklenila, da združenje trgovcev za Maribor levi in desni breg ponovno pristopi v Zvezo trgovskih združenj za dravsko banovino.

Prav tako je skupščina odobrila posebno povišanje proračuna, ki je zvezano s pristopom v Zvezo trgovskih Združenj.

Kot delegati za Zvezo so bili izvoljeni: Janko Kostanjšek, Adolf Turnšek, Franjo Razbornik, Martin Rantaša, kot namestniki: Ludvik Rižnik, Anton Fricelj, Franjo Lamprecht in Ivan Magdalene.

Soglasno je bil sprejet proračun za tekoče poslovno leto, ki predvideva s posebno doklado za zvezo trgovskih združenj skupno din 101.892.— izdatkov in prav toliko dohodkov.

Daljša razprava se je razvila v zadevi »Trgovskega lista« in ustanovitvi konzorcija. Izčrpano so o tem poročali predsednik Kostanjšek in zvezin tajnik Gornik. Združenje je sklenilo, da pristopi h konzorciju »Trgovskega lista«.

Sprejet je bil tudi sklep, da se ne smejo dajati ob novem letu odjemalcem koledarji ali kaka druga darila.

Po obširnejši debati, ki se je razvila med slučajnostmi, je pozdravil skupščino vodja trgovskotradicionalne šole g. Cvetko.

Sklenjeno je bilo, da bo prihodnje leto letna skupščina v Mariboru, in sicer v Narodnem domu.

Lepo uspelo skupščino, ki je izpričala nepobitno dejstvo globoke stanovske zavesti našega obmejnega trgovstva, je zaključil predsednik g. Kostanjšek z zahvalo vsem udeležencem in vsem sodelavcem.

Občni zbor stanovske zavesti Občni zbor mariborskega okoliškega trgovskega združenja

Na praznik Sv. Petra in Pavla je imelo trgovsko združenje za sreza Maribor levi in desni breg svojo osemnajsto redno letno skupščino v Renčljev dvorani na Polbrežju. Skupščina je po veliki udeležbi članstva, kakor tudi po stvarnosti referatov in debat pokazala, da je stanovska zavest našega obmejnega trgovstva na zavidni višini, kakor tudi, da so stanovske organizacije v najsevernejšem delu naše banovine nadvse agilne in vztrajne pri delu za zaščito trgovskih interesov.

Skupščino je otvoril in vodil zaslužni in neutrudljivi dolgoletni predsednik združenja Janko Kostanjšek, ki je uvodoma pozdravil ogromno število članstva, ki

se je odzvalo vabilu na skupščino, imenoma pa zastopnika Zveze trgovskih združenj tajnika Milka Gornika in vodjo trgovske nadaljevalne šole — upokojenega nadučitelja Cvetka. Skupščini je prisostvovalo nič manj ko 168 članov.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik Kostanjšek ugotovil, da je bila skupščina pravilno sklicana in da je sklepna ter predlagal za overovatelja zapisnika skupščine gg. Rantaša in Turnška, kar je bilo soglasno sprejeto.

Nato je pozval predsednik Kostanjšek udeležence, da se spominijo članov in tovarišev, ki so umrli v preteklem poslovnem letu in da jim zakličejo v spomin »Slava«.

Poročilo predsednika Kostaniška

Po opravljenih uvodnih formalnostih je podal predsednik daljše poročilo o delovanju združenja ter obenem razpravljal o najaktualnejših problemih, s katerimi se pečajo naše stanovske organizacije. Omenil je, da je združenje sklicalo prejšnji teden širši članski sestanek, na katerem se je razpravljalo o vsem, kar tvori predmet današnje skupščine. Obzaloval je, da je bila udeležba na tem sestanku z ozirom na to, da je bilo povabljenih 183 članov, navzočih pa le 53 članov, vsekakor premajhna. Izrazil pa je svoje iskreno zadovoljstvo, da je udeležba na današnji skupščini, kljub temu da ni skupščina v mestu, temveč v njegovi okolici, tako lepa.

V svojem poročilu je predsednik dalj časa razpravljal posebno o davčnih zadevah ter dal članstvu nujno potrebna navodila o postopanju pri davčnih navodilih itd. Dotaknil se je uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov, obširno je govoril o krošnjarstvu in šušmarstvu ter omenjal uspešna sredstva, s katerimi se združenje bori za popolno odpravo te velike trgovske nadloge. Pri tem je z zadoščenjem priznal, da gresta orožništvo in urad okrajnega načelstva, zlasti za mariborski levi breg, združenju v tem pogledu po možnosti vsestransko na roko, medtem ko se to o drugem sreskem načelstvu ne more trdit. Pri tej priliki je predsednik tudi konstatiral malo veselo dejstvo, da niti eno, niti drugo okrajno načelstvo ni poslalo

na to skupščino svojega zastopnika, kar je znak premajhnega upoštevanja našega dela in omalovaževanja naših teženj in želj.

Opozarjal je članstvo, naj samo pomaga združenju pri pobijanju vseh mogočih škodljivcev v trgovinski stroki, posebno pri zasledovanju agentov, ki z najrazličnejšimi triki vsiljujejo blago posameznim strankam, ter prodajalcev ostankov blaga, ki ga dobe od posameznih tovarov.

Grajal je nekatere primere nelojalne, umazane konkurence med člani samimi ter pozival članstvo k enotnosti in solidarnosti. Omenil je bansko naredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic, ki podeželskega trgovstva s svojimi določbami ne more zadovoljiti. Podeželsko trgovstvo vztraja pri svoji dolgoletni zahtevi, da se dovoli ob nedeljah 4urni obratovalni čas.

Glede trgovinske nadaljevalne šole je omenil, da se je zopet obnovila, vodi jo na krčevinski šoli upokojeni nadučitelj g. Cvetko. Pouk je bil z ozirom na težke vremenske razmere v zimskem času, izjemoma dovoljen v poletnem času.

Obširno in tehtno predsedniško poročilo je vzela skupščina z glasnim odobravanjem na znanje.

Tajniško poročilo je podal tajnik združenja g. Blagovič. Iz njegove posnemamo, da ima združenje 340 članov in članic, ki so porazdeljeni na 24 strok. Pomočnikov je 57, pomočnic 55, vajencev 33, vajenk pa 27.

Blagajniško poročilo izkazuje 127.067 din prejemkov ter 98.924 din izdatkov.

V imenu nadzornega odbora je poročal član nadzorstva g. Razbornik, ki je predlagal, da se da predsedstvu in upravi z ozirom na vestno in vzorno poslovanje razrešnica, kar je skupščina soglasno sprejela.

Združenje zopet član Zveze

Ker je bilo na dnevnem redu sklepanje o pristopu združenja k Zvezi trgovskih združenj, je podal predsednik Kostanjšek kratko poročilo in historiat o razmerju med združenjem in Zvezo trgovskih združenj. Omenil je zlasti razloge, zakaj je združenje pred časom izstopilo iz Zveze trg. združenj ter poudaril, da so se razmere pri Zvezi bistveno spremenile in da je zvezno sodelovanje postalo v zadnjem letu tako energično in intenzivno, da nam daje to garancijo za bodoče uspešnejše delovanje naše prepotrebne borbeno organizacije v korist vsega slovenskega trgovstva. Apeliral je na skupščino, da sklene ponovni pristop združenja v Zvezo trgovskih združenj.

Nadškof dr. Jeglič

Ob zaključku lista smo prejeli žalostno vest, da je nenadoma umrl nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Ni naša stvar, da bi se spominjali velikih zaslug pokojnega nadškofa za poglobitev verskega življenja med Slovenci. Pač pa smatramo za svojo dolžnost, da se s hvaležnostjo spominjamo velikih zaslug blagopokojnika za slovenski narod in za njegov kulturni dvig.

Neločljivo je zvezana s pokojnikom imenom ustanovitev prve slovenske gimnazije. Nepozabno so tudi zasluge nadškofa dr. Jegliča pri izdajanju slovenskih šolskih knjig, katerih velik del je omogočil samo on. Posebno pomembna in naravnost historična pa je zasluga nadškofa dr. Jegliča za zmago majniške deklaracije. Da se je z njo izvršil popoln preobrat mišljenja našega naroda, da je postala majniška deklaracija začetek veli-

kega in nepremagljivega narodnega gibanja za osvobodjenje našega naroda, to je zgodovinska zasluga škofa dr. Jegliča. Tudi ob vsaki drugi priliki je nadškof dr. Jeglič dokazal, da je zvest sin svojega naroda, kateremu je služil z vsem srcem do njegovega zadnjega utripa.

Znan pa je bil nadškof dr. Jeglič tudi po svoji izredni dobrotljivosti. Ves svoj denar je razdal ljudem v sili in pri tem ni gledal na to, če so biti ti nekoč tudi njegovi nasprotniki. Dajal je le iz čistega usmiljenja, iz najlepše krščanske dobrotljivosti.

Z žalostjo je sprejel slovenski narod vest o njegovi smrti. S tem večjo zvestobo pa bo ohranil spomin na nadškofa dr. Jegliča, svojega velikega in zvestega sina.

Večna slava spominu nadškofa dr. Jegliča!

Izvozna premija za jabolka

Agencija Avala objavlja:

Radi podpiranja izvoza svežih jabolk v Nemčijo razpisuje Privilegirana izvozna družba (Prizad) izvozno premijo 25 din za 100 kg. Priv. izvozna družba bo plačevala te premije na podlagi verificiranih carinskih potrdil, za katere bo odstopila izvoznikom potrebne tiskovine, ki jih mora dobiti potrjene najkasneje v petih mesecih od dneva uvoznega carinjenja. Dotične premije bo potem Prizad v prihodnjem mesecu obračunal. Priv. izvozna družba more s posebnim pismom podeljevalno ugodnost odpovedati, ne da bi ji bilo treba pri tem navesti razloge.

Nagrade za zatiranje tihotapstva

Uprava državnih monopolov je izdelala na podlagi uredbe o nagradah za zatiranje tihotapstva v sporazumu s finančnim ministrom seznam nagrad, ki se izplačujejo ovaditeljem za prijavljeno tihotapsko blago. Izplačevale se bodo te nagrade: ovaditeljem in osebam, ki tihotapec primejo: za kilogram tobaka v listu 12 din, za kg križanega tobaka 15 din, za eno cigaro 30 par, za 1 cigareto 15 par, za pripravo za rezanje tobaka 30 din, za 1 knjižico cigaretne papirja 25 par, za sto tulceev 2 din, za 1 kg cigaretne papirja v listih 50 din, za škatico vžigalnic 20 par, za vžigalnik iz navadne kovine 10 din, za vžigalnik iz srebra ali posrebrjen 20 din, za zlat ali pozlačen 30 din, za kremenov kamenček za vžigalnik 50 par in za kilogram petroleja 2 din.

Pravilnik o kontroli sadnega izvoza

Kmetijsko ministrstvo pripravlja pravilnik o kontroli sadnega izvoza. Vsak izvoznik bo moral biti vpisan v strokovni odbor za sadje pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Na paketih, ki se bodo pošiljali v tujino, bo morala biti označena kvaliteta sadja in tudi znamka firme. Uvedla se bo tudi standardizacija blaga. Pravilnik predvideva tudi kazni za vse izvoznike, katerih blago ne bi ustrezalo izvoznim predpisom.

Zelo dober učni uspeh na drž. trg. akademiji v Ljubljani

Gojenci na trgovinski akademiji so znatno bolj zaposleni kot na drugih srednjih šolah, saj imajo tedensko po 32—35 učnih ur, torej skoraj 6 ur na dan. Učiteljski zbor šteje 12 učnih moči z ravnateljem dr. K. Pirjevcem na čelu. Učni uspeh na zavodu je bil tudi letos zelo dober. Od 240 gojencev je padlo samo 6, popravne izpite jih ima 33, razredne pa 5. Z odličnim uspehom so dokončali šolo 3 gojenci, s prav dobrim 35, z dobrim 121 in z zadostnim 37.

Zanimiva je statistika staršev po poklicih. Uradniških otrok je bilo 104, trgovskih 54, industrialcev in obrtnikov 32, kmetijskih posestnikov 15, svobodnih poklicev in delavcev 13, zasebnikov in zasebnih uslužbencev pa 22.

Jugoslovanskih državljanov je bilo 234, 2 češkoslovaška in 4 italijanski.

Gojenci zavoda se tudi zelo uspešno vzgajajo za društveno življenje, zlasti pa se v njih vzbujajo smisel za varčevanje, kar je posebna zasluga »Zajednice za varčevanje in kredit Merkur«. Posebej je treba tudi omeniti tesne vezi med starši in šolo, kar je zasluga zajednice »Dom in šola«, katere predsednik je trgovec Albin Smrkolj. Tudi ekskurzije na posvečena na zavodu vsa potrebna paznja. Tako more Izvestje šole na vseh poljih pokazati na lepe uspehe.

Širite »Trgovski list«!

Ponavljamo:**Bernska konvencija se naj odpove!**

Objava tarife za pobiranje avtorskih honorarjev nam je dala povod, da smo malo globlje posegli v vse vprašanje avtorske zaštite in da smo morali nato konstatirati, da pomeni za nas Bernska konvencija popolno izgubo. Naši avtorji nimajo od te konvencije skoraj nič, tujim pa plačujemo velikanske honorarje (za naše razmere namreč), da je absolutno evidentna škodljivost te konvencije za naše kulturno življenje. Zato smo nastopili z zahtevo, da se Bernska konvencija odpove, in to svojo zahtevo ponavljamo in vzdržujemo.

Istočasno pa smo nastopili tudi proti objavljeni tarifi o pobiranju avtorskih honorarjev. Zaradi teh naših izvajanj pa nam je poslala ljubljanska poslovalnica Ujme (Udruženja jugoslovanskih muzičkih avtorov) pojasnilo, v katerem med drugim pravi:

Sedanja od prosvetnega ministrstva odobrena tarifa je naprava šele red, ker so preje celo zasebniki (in sicer neglasbeniki, op. ured.) po mili volji pobirali avtorski honorar in da pri tem gospodarstvu avtorji niso prejeli skoraj nobenega honorarja. Sedaj pa določa pravilnik, da avtorskopravno posredništvo ni pridobitno podjetje in da ne smejo režijsko-upravni stroški znašati nikoli več ko 50%. Avtorjem bo tedaj na vsak način ostalo najmanj 50% pobranega honorarja.

Nato trdi poslovica, da je nova tarifa znatno nižja od prejšnje, kar velja zlasti za gostilničarje in prireditelje na deželi. Napačna pa da je tudi naša trditev, da bo vsak lokal tudi v majhnem slovenskem letovišču plačeval 720 din mesečne povprečnine, ker da velja to le za one kraje, v katerih se izvaja glasba na javnem prostoru. Kjer se ta ne igra, se tudi ne plača tarifa. (Kar seveda ne izpodbija našega mnenja, temveč ga le potrjuje.)

Končno pravi pojasnilo, da nova tarifa ne bo v škodo kulturnemu delu na deželi.

To pojasnilo zahteva na vsak način nekaj odgovora. Predvsem pribijamo, da bodo prejeli avtorji le 50% od pobranih prispevkov, 50% pa bo šlo za režijske stroške. Naj se nam oprost, da moramo označiti takšno delitev prispevkov kot skrajno krivično za avtorje! Avtor, ki je ustvaril delo, za katero se plačuje prispevek, dobi toliko, to tisti, ki prispevek pobira! Nikakor takšne delitve ne moremo razumeti, ker tudi ne vemo, kako naj pri vsej uradni pomoči, ki jo Ujma ima, nastanejo tako visoki režijski stroški. Naj se Ujma ne čudi, če bodo avtorji in publika do delitev prispevkov drugače komentirali, kakor pa bi Ujma želela.

V zvezi s tem pa je treba še nekaj vprašati. Po kakšnem ključu pa bo razdeljevala Ujma honorarje med avtorje? Na sporedu koncerta so n. pr. dela treh komponistov: enega Srba, enega Hrvata in enega Slovenca! Ali bo dobil vsak tretjino zneska po tarifi, ali se bo morda delil prispevek po zadnjem ljudskem štetju, da bo dobil slovenski avtor le nekaj nad 8%. In kako se bodo delili honorarji, če bodo na sporedu naši in tuji avtorji?

In kaj, če se najde avtor, in takšnih je že bilo, ki so resignirali na vsak prispevek in ki so dovolili, da se njih dela prosto izvajajo? Prispevke za Ujmo je treba plačati naprej, še preden se zaprosi za policijsko dovoljenje. Ali bo potem Ujma poslala prispevke vrnili?

Da bi bila sedanja tarifa izdat-

no nižja, ne bo čisto držalo. Zakaj pa so potem gostilničarji nastopili proti njej?

Prazna je tudi trditev, da nova tarifa kulturnemu delu na deželi ne bo škodovala. Če je treba tudi v najmanjšem kraju plačati za koncert domačega umetnika 50 dinarjev, če niso teh prispevkov oproščene niti zabave ljudskih šol, potem se pač ne more govoriti, da ne bi zaradi teh prispevkov kulturno življenje na vasi trpelo. Koliko pa dajejo takšni koncerti čistega?

Jasno je, da mi nikakor ne nasprotujemo temu, da bi domači avtorji dobili za svoja dela primeren honorar. Potrebni so ga itak le preveč, saj je znano, da večina ne živi baš v sijajnih razmerah. Toda bojimo se, da bodo po novi tarifi v zvezi z Bernsko konvencijo prejeli honorar tuji avtorji v lepih zneskih, domači pa le v silno skromnih, da bo torej vsa tarifa v prvi vrsti v korist tujim avtorjem.

Mi pa hočemo, da je predvsem v korist domačim in ker je to nemogoče, dokler velja Bernska konvencija, zato ponavljamo, da je edino pravilno, da se Bernska

konvencija odpove in da se uvede zaštita domačih umetnikov.

Kdor gospodarsko misli, komur so pri sreči interesi naših avtorjev in naših kulturnih organizacij, nam bo na vsak način pritril.

Ena posledic nove avtorske tarife

Društvo lastnikov javnih lokalov v Zagrebu je sklenilo, da bo s 15. julijem odpovedalo vsem godbenikom, če ne pride pred tem do sporazuma med njim in Ujmo. Tudi iz Beograda prihaja vest, da je na stolice godbenikov v nevarnosti, da izgube ves svoj zaslužek, če se bo tarifa avtorskih honorarjev pobirala v predpisani višini.

Pa tudi število radijskih naročnikov bo najbrže zaradi te tarife padlo. Da je pri nas število teh že itak zelo nizko, je tudi dovolj znano. Posledice nove tarife bodo torej na vsej fronti neugodne, pri tem pa niti ni nobenega jamstva, da bi bilo z novo tarifo našim avtorjem v resnici pomagano!

Zato vseeno upamo, da bo uvidevnost zmagala in da se ne bomo le v svojo izgubo postavljali z Bernsko konvencijo, ki je za nas absolutno neprimerna.

Devalvacija franka**Vlada že izdala prve ukrepe za rešitev franka**

Na seji finančnega odbora je podal finančni minister Bonnet zelo odkritosrčno sliko o stanju francoskih državnih financ. Večina poslancev je bila od tega poročila silno presenečena, ker ni niti slutila, da so državne finance v tako obupnem stanju.

Finančni minister je med drugim navedel, da traja beg zlata iz Francije kar neprestano. Od 1. do 22. junija je znašal odtok zlata iz Francije nič manj ko 5200 milijonov frankov. Med 23. in 28. junijem je dosegel odtok zlata nadaljnjih 2500 milijonov frankov, da je izgubila Francija v štirih tednih junija celih 7700 milijonov zlata.

Finančni minister je dalje sporočil, da je imela državna blagajna v ponedeljek zjutraj samo še 20 milijonov frankov in da mora zato za plačilo ob koncu meseca zapadlih obveznosti najeti 400 milijonov frankov pri blagajni za državne depozite. Fin. minister Bonnet je nadalje izjavil, da mora dobiti zahtevano pooblastilo, ker se položaj slabša iz dneva v dan. Posebno so bili poslanci presenečeni, ko so zvedeli, da je intervencijski fond sploh brez zlata.

Redni državni proračun izkazuje po izjavi finančnega ministra 6 do 10 milijard frankov primanjkljaja, izredni pa 8 in pol milijarde frankov. Skupno ceni Bonnet primanjkljaj na 16 do 18 milijard frankov. Poleg tega pa mora vlada 3. oktobra vrniti zakladne bone tako imenovanega Germain-Martinovega posojila v višini 5400 milijonov frankov. Tudi tako imenovani Auriolovi zakladni boni v višini 7 do 8 milijard frankov morajo biti plačani do konca letošnjega leta.

Finančni minister je nato izjavil, da je nemogoče ohraniti frank na njegovi sedanji višini.

Bonnet je nato tudi govoril, kako bi se mogel najti izhod iz sedanjih velikanskih stiske. Novi davki in povišanje starih davkov, zlasti tudi železniških tarif, vse to naj bi dalo do konca leta 7,6 do 8 milijard frankov. Ker intervencijski fond ne bi bil več potreben, bi se mogel porabiti njegov denar, to je okoli 10 milijard papirnatih frankov. Poleg tega bi se povišal kredit državne blagajne pri Fran-

coski banki za 10 do 15 milijard frankov. Na ta način bi mogla država zadostiti svojim obveznostim.

Na seji finančnega odbora poslanske zbornice je bil pooblastilni zakon sprejet samo z enim glasom večine, ker komunisti in nekateri socialistični poslanci niso glasovali za ta zakon. To je povzročilo veliko vznemirjenje, ker so se bali, da parlament pooblastilnega zakona sploh ne bo sprejel. Ta strah pa je bil neupravičen, ker je poslanska zbornica sprejela z veliko večino zahtevani zakon, kmalu nato ga je sprejel tudi senatni finančni odbor in nato še senat s 167 proti 82 glasovom.

Vlada se je takoj po seji senata sestala ter zborovala pozno v noč. Zjutraj so bili izdani že prvi ukrepi vlade ter je bila zlata vrednost v Franciji razveljavljena. Za frank se uvaža popolna svoboda manevriranja po istih načelih, po katerih se dirigira funt.

Francoska vlada je tudi že začela pogajanja z Anglijo in Združenimi državami Sev. Amerike za izpremembo valutnega sporazuma.

Vlada pa namerava uvesti tudi kontrolo cen, da se z zvišanjem cen ne bi uničile koristi, ki jih more prinesiti devalvacija franka. Tako angleški finančni minister Simon ko ameriški Morgenthau sta izjavila, da bo ostal valutni sporazum med tremi velesilami kljub devalvaciji franka neizpremenjen.

Poleg odprave zlate veljave za frank je francoska vlada odredila, da se z novo pogodbo poviša vladni kredit pri Francoski banki za 15 milijard frankov, da se ustanovi poseben fond za urejevanje tečaja franka do raznih deviz, da se ratorij za devize podaljša in da se blagovne borze zopet odprejo.

Težišče vsega boja za frank je, da se spravi državni proračun v ravnotežje.

Vsa francoska javnost smatra danes rešitev franka za najvažnejše vprašanje, ki je potisnilo daleč v ozadje vsa druga vprašanja.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Politične vesti

V čast romunskega kralja je bil v Varšavi velik defile vojske, pri katerem je sodelovalo 35.000 mož v polni bojni opremljeni ter vse vrste orožja. Po defileu je izjavil romunski kralj, da se globoko divi poljski vojski. Zlasti mora izreči svoje priznanje sijajni vojaški izobrazbi vojakov. Je to velika in močna vojska, ki ima silno močno podlago. »Silni vojaški napor Poljske je najmočnejša garancija za mir, ki je naš cilj. Ta napor pomeni element več, s katerim se utrjuje poljsko-romunska zveza.«

Zunanji minister Antonescu pa je dal za poljski tisk naslednjo izjavo: »Poljsko-romunska zveza je logični rezultat skladnosti interesov, ki vežejo obe državi. Globokost in sila narodnih čustev, na katerih ta zveza stoji, so se jasno pokazale v sedanjih nepozabnih dnevih, ko smo v resnici spoznali, da sta oba naroda postala po sreči en narod.«

V videu dokaz iskrenosti romunsko-poljske zveze sta bili poslaništvi v Varšavi in Bukarešti povlašeni v veleposlanštvu. Ministrski predsednik dr. Hođa je izjavil pri otvoritvi kongresa Lige za Zvezo narodov, da se je z bližanjem gospodarskega sistema, ki ga predstavlja Mala antanta, z gospodarskim sistemom držav rimskega bloka dosegel znaten napredek in da je bila zelo dobro sprejeta misel, da bi se tudi Bolgarska priključila temu novemu bloku. Pričakovati je nadalje, da zapadne sile ne bodo nasprotovale klavzuli največje ugodnosti, ki bi si jo priznale države teh blokov.

Tiranski dopisni urad demantira vse vesti o novi revoluciji, ki da se pripravlja v Albaniji. Vesti so nastale v zvezi z odstavitvijo vojnega ministra generala Aranitisa, kateremu se očita, da je vedel za priprave revolucionarjev, da pa ni nič proti njim ukrenil. — Aretirani voditelji majske revolucije so bili od prekega sodišča obsojeni na smrt in tudi že justificirani.

Italijanski veleposlanik v Londonu je izjavil, da ni odšel iz Italije niti en italijanski vojak v Španijo, odkar se je londonski odbor sporazumel, da se ne pošiljajo več prostovoljci v Španijo. Njegova izjava ni vseh prepričala.

Francoski poročajo, da se nadaljuje njih protiniranje zapadno od Bilbao in da so njih čete zavzele važno strateško mesto Valmaseda. Vladna poročila pa poročajo, da so bili nacionalistični napadi pri Jarami odbiti, da pa so se morale vladne čete po zelo krvavih bojih umakniti severno od mesta Valmasede. Vsak hip se pričakuje začetek francoske ofenzive proti Madridu.

Ker sta Nemčija in Italija odpovedali svoje sodelovanje pri mednarodni kontroli nad špansko obalo, je sedaj še portugalska vlada odpovedala svojo udeležbo. Verjetno je, da se bosta sedaj tudi Francija in Anglija umaknile iz londonskega odbora, vendar pa se nadalje varovale svoje interese v Španiji.

Turški zunanji minister Ruždi Aras je bil na kosilu pri vladarju Irana. Hkrati z njim sta bila na kosilu tudi zunanja ministra Iraka in Afganistana. Namen sestanka vseh štirih zunanjih ministrov je podpis vzhodnega pakta med Turčijo, Iranom, Irakom in Afganistanom.

Madžarski parlament je sprejel zakon o regentstvu, s katerim dobiva državni upravitelj Horthy pravice suverena.

Italijanski listi vedno bolj odkrito priznavajo, da se Italija bori za zmago francoscev. Tako je objavil list »Gazzeta del Popolo« članek pod naslovom: »Za kaj smo se borili.« V članku se naglašja, da bi brez italijanske intervencije bil Madrid že danes glavno mesto sovjetske španske republike. Boljševizacija Španije se je morala preprečiti in Italija je to storila. Zato Italija tudi v bodoče ne more dopustiti prav nobene situacije, ki bi bila v korist boljševizacije Španije. Tudi direktor »Giornale d'Italia« Gayda izjavlja v svojem listu, da ni govora o odpoklicu italijanskih prostovoljcev.

Zaradi zasedbe dveh otokov na Amurju je po naročilu svoje vlade zahteval japonski veleposlanik v Moskvi ultimativno, da se ruske čete takoj z obeh otokov umaknejo in da se umaknejo tudi ruske torpedovke na Amurju. Konflikt je bil potem poravnán tako, da sta se obe vojski umaknile od meje, da se med tem konflikt diplomatično razčisti. Popoldne pa so prišle vesti, da je baje neka ruska torpedovka začela streljati in da se je razvil boj, v katerem da je bila ruska torpedovka potopljena.

Flamanski nacionalisti so voditelju rexistov Degrelleu sporočili, da ne bodo več z njim sodelovali.

Denarstvo

Zakon o novih kovancih

Izjava finančnega ministra.

K zakonskemu načrtu o kovancu novega kovinskega denarja je dal finančni minister Letica naslednje pojasnilo:

V juliju 1936 je bila izdana uredba o zgraditvi nove kovnice. Na podlagi te uredbe je bil sklenjen z Narodno banko dogovor, da bo na račun države postavila kovnico, ki bo tudi v kratkem začela delovati.

Ker je torej sedaj država v možnosti, da sama prekuje svoj kovani denar, je bil tudi skupščini predložen ta zakonski načrt o novih kovancih.

O motivih, ki so napotili vlado, da predloži ta zakonski načrt, bo finančni minister govoril na seji skupščine, ko bo zakonski načrt prišel v razpravo. Danes poudarja samo to, da je bil eden razlogov tudi nujna potreba prometa, da se čim prej izdajo appointi za večji denar, kakor jih tako glede njih velikosti in težine ko tudi zaradi formiranja tržnih cen zahteva promet. Mi imamo preveč kovancev po 50 din, katerih velik del leži brez vse koristi v Narodni banki. Na drugi strani pa nimamo dovolj novcev po 50 in 25 par, ki so danes zaradi večje kupne sile dinarja v prometu potrebni.

Je pa še drug interes, ki ga ima Narodna banka, da prekuje denar. Ta interes ni vezan s kritjem potrebščin, predvidenih v rednem proračunu. Te potrebščine krije državna blagajna, ne da bi reflektirala na izredne dohodke. Narodnim poslancom pa je znano, da je naša državna blagajna obremenjena tudi z izdatki zaradi izrednega financiranja proračuna, a tudi z izdatki, za katere bi morala imeti kritje v izrednih dohodkih, ki jih pa dejansko zdaj ni imela. Zato državna blagajna reflektira na znesek, ki se bo dobil iz prekovanja kovancev, ker bi potem mogla pokriti navedene izredne izdatke. Iz teh dveh razlogov prosi finančni minister, da proglasi skupščina ta zakonski predlog za nujen.

Uradni tečaji za julij

Finančni minister je odredil za julij te uradne tečaje:

1 napoleon	298.50
1 zlati turški lira	339.70
1 angleški funt	238.50
1 ameriški dolar	43.35
1 kanadski dolar	43.50
1 nemška marka	13.50
1 zlot	8.20
1 avstrijski šiling	8.15
1 belg.	7.30
1 pengö	8.55
1 brazilski milreis	2.70
1 egiptovski funt	240.50
1 urugvajski peso	24.50
1 argentinski peso	13.20
1 čilski peso	1.35
1 turška papirnata lira	34.60
100 albanških frankov	1425.50
100 francoskih frankov	193.10
100 švicarskih frankov	1000.50
100 italijanskih lir	228.50
100 nizozemskih goldinarjev	2383.50
100 bolgarskih levov	45.50
100 romunskih lejev	32.50
100 danskih kron	95.50
100 švedskih kron	1104.50
100 norveških kron	1076.50
100 pezet	150.50
100 drahem	39.20
100 češkoslovaških kron	152.50
100 finskih mark	94.70
100 letonskih lat	815.50

Tem tečajem je že prištej pribitek (aprimc).

Na zadnji seji upravnega odbora Narodne banke se je razpravljalo tudi o razmerah na denarnem trgu. Na seji se je poudarjalo, da

barva, plesira in kemično snazi obleke, klovnke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

so se razmere zboljšale in da bi se moralo sedaj delati na to, da postanejo denarni zavodi zopet likvidni. Guverner N. B. je naglašal, da zlasti trpi zaradi nelikvidnosti denarnih zavodov Južna Srbija. (Kaj pa Slovenija?) Zato so potrebni ukrepi za zboljšanje raz-

mer na denarnem trgu Južne Srbije. Guverner je tudi sporočil, da N. B. nima terjatev v franc. frankih in da zato zaradi devalvacije franka ne bo nič izgubila. — Denarni zavodi zahtevajo, da N. B. dejansko pomaga denarnim zavodom, ki so trpeli zaradi kmetske

zaščite. Tudi o tej zahtevi je razpravljala seja upravnega odbora. Priv. agrarna banka je dovolila hmeljarjem Savinjske doline 1 milijon din sezonskega kredita. Sovjetska vlada bo te dni razpisala prisilno notranje posojilo za kritje stroškov oboroževanja.

Delo in cilji Mednarodne trgovinske zbornice

Iz ekspozicije predsednika dr. F. H. Fentenerja v. Flissingena

II.

Gospodarski nacionalizem kot posledica krize

Morda se bodo nekateri misleci spraševali, če je v gospodarskem svetu l. 1937, oslabljenem od šestletne borbe in razdeljenem na brezštevilne celice, ko prevladuje sredi dejanske povezanosti najbolj čudna izolacija, če je v takšnem svetu sploh najmanjša možnost, da se uveljavijo še druga sredstva kakor ona za obrambo? Ali ni morda popuščanje protekcionističnega obroča nič drugega ko prazno upanje? Ali ni bolje za vsako državo, da računa le na sebe? Kaj bi bilo iz gospodarstva, ki ne bi zaprlo svojih vrat tujemu blagu, ki je grozilo, da poplavi njegov trg in da povzroči brezposelnost vseh njegovih delavcev, če se ne bi pravočasno rešilo suženjstva valutnega sistema, čegar pritisk je postal zanj že neznošen?

Ali ni za vsako državo najbolj pametno, da sama zadovolji v čim večjem obsegu potrebe svojih potrošnikov in da se posluži tujih izdelkov samo takrat, kadar absolutno ne gre drugače? Ali ni morda ta metoda jamstvo neodvisnosti, ki je edina v soglasju z narodnim ponosom, pa čeprav se potem potrebe tudi žrtve?

Je nekaj lepega in moškega v energiji narodov, da se upro v obupni borbi najbolj strašnemu neprijatelju: brezposelnosti.

In treba je tudi priznati, da je bila v mnogih državah dosežena zmaga nad krizo z uporabo čisto nacionalnih sredstev. Dostikrat se je verovalo, da je bil bolj definitiven dobiček, ko se je črta aktivnosti narodnega gospodarstva dvignila. Toda pozabilo se je, da je kriva črta prosperitete včasih samo posledica umetne intervencije nekega protekcionističnega ukrepa, ki bo imel v nadaljnjem razvoju za posledico samo novo obremenitev produkcije in s tem nove breme za celoto.

Prav tako se ni upoštevalo, da vsak polet notranjega gospodarstva povzroča povečanje uvoza, ki se more uravnovesiti samo s povečanim izvozom — kar pa hočejo po nekem čudnem paradoksu odločujoči preprečiti.

Morda je v tej nesporni činjenici vir vedno bolj pogostih znakov vznemirjenja v vrstah avtarkistov, ki so bili še včeraj prepričani v brezhibnost svojih nazorov. Potegnjeni so bili navzdol proti svoji volji in s hitrostjo, ki je nikakor niso pričakovali in če bi bili odkritostni do sebe — in nekateri tudi so — potem bi si morali priznati, da se jim kaže bodočnost silno negotova.

Tako gledamo paradoksalno, toda žal silno očitno evolucijo, ki zmanjšuje standard življenja ljudstva v trenutku, ko bi morali blagoslovi tehnike, ki se vedno bolj spopolnjuje in vedno bolj širi, koristiti najbolj širokim slojem. Vsak skrbi, da živi za sebe. Ločene z neprehodnim zidom, živijo države ena poleg druge. Industrija ene trpi zbog pomanjkanja kapitala, dočim se v sosedni državi gromadijo kapitali, ki ne najdejo plodnega obrestovanja. V nekaterih državah smo videli preobilo potrošnih dobrin, ki so v trenutku, ko v drugih državah množice stradajo, kruta ironija. Na ta način so države v želji, da zagotove svojim delavcem in vsak način delo in da preprečijo sodelovanje z drugimi državami, podpisale same sebi svojo obsodbo. Gnane od neke nepremagljive fatalnosti, so

same pripomogle k svojemu gospodarskemu samomoru.

Politika te pretirane gospodarske neodvisnosti pa vsebuje še druge vznemirjujoče nevarnosti za svet. More namreč privedi tudi do konflikta med posameznimi narodi. Ali ni s pravico podčrtal Cornell Hull, da ima večina mednarodnih političnih nesporazumov danes svoj izvir v gospodarskih težkočah?

Nauk, ki ga daje kriza

Odkar se je začela črta gospodarske aktivnosti dvigati, so se nekateri rešili skrbi iz let krize in sedaj računajo s trajnim zboljševanjem obnega položaja. Tako naziranje na stvari se mi zdi že kar preveč nevarno. Kajti čeprav se danes cene dvigajo in posli oživljajo, čeprav se morejo nekateri dolžniki laže razdolžiti in čeprav se tudi kupna moč povečuje — vendar se vse ne razvija tako dobro, kakor se misli.

Oživljenje industrijske aktivnosti temelji v mnogih državah na nezdravi in umetni podlagi. Dostikrat je to v zvezi z nevarnim poletom vojne industrije. Pomislimo samo to, da znašajo vojni proračuni danes trikrat toliko, kolikor so znašali l. 1913. V zadnjih dveh letih so se več kakor poudvojili ter so se dvignili od 5 na 11 milijard dolarjev. Vse kaže, da se bodo te številke l. 1937 še povečale.

Poleg tega se ni s povečanjem proizvodnje povečala tudi mednarodna zamenjava blaga. Nekateri z zadovoljstvom omenjajo, da se je obseg te zamenjave v letu 1936, če zelo približno obseg v l. 1929. Pozabljajo pa, da se je gibala naravna evolucija mednarodne trgovine le v smeri bolj ali manj pravilnega povečanja. Sedanje števil-

ke, ki kažejo težko pridobljeni teren v razmerju proti najnižji gladini krize, ne nudijo objektivno pregledane ničesar, kar bi nas moglo navdušiti.

Sedanjí gospodarski polet ni treba, da bi nas odvedel v neaktivnost. Nasprotno, če je trenutek ugoden za udejstvovanje na polju trgovinske in monetarne politike, na polju organizacije proizvodnje, potem je istočasno tudi pravi trenutek, da se poslovni in politični človek reši svojih vsakdanjih težkoč in da more znova misliti na daljno bodočnost.

Solidne stavbe se ne popravljajo takoj po potresu, temveč šele potem, ko se razvaline dobro pregledajo. Tako tudi sedaj šele spoznavamo vrednost one harmonije dela in zamenjave blaga, ki smo jo uživali pred vojno.

Nikakor nečemo prorokovati enostavnega in navadnega povratka preteklosti. Vendar pa je treba poudariti, da je bila nekaj logičnega, zdravega in normalnega v tem, da je imel vsak gospodarski organizem na svetu svojo posebno funkcijo in posebno vlogo, za katero je bil najbolj sposoben. Danes pa hoče vsaka država vse sama proizvajati. Tako so se mnoge države, ki nosijo del odgovornosti za vse sedanje motnje v gospodarskem življenju, za katerimi tudi same trpe, hotele industrializirati, pa čeprav so bile čisto agrarne ali pa so hotele zaščititi svoje kmetijstvo za ceno velikih žrtev, čeprav so bile po naravi industrijske dežele. Ni naša stvar, da bi jih zaradi tega obsojali, moramo pa jasno gledati na preteklost, če hočemo najti pravo pot za bodočnost. Edini način, da pripravimo boljšo bodočnost, je torej, da pospešujemo mednarodni promet dobrin. (Konec prihodnjic.)

Slabe posledice kopičenja vlog v državnih denarnih zavodih 3463 milijonov din odtegnjenih denarnim zavodom

Združenje bank v Novem Sadu je izdelalo zanimivo statistiko o stanju hranilnih vlog in čekovnih vlog.

Vseh hranilnih vlog je bilo dne 31. decembra 1936 v naši državi 10.671 milijonov din.

Dne 31. decembra 1930 pa so znašale vse hranilne vloge v Jugoslaviji 14.133 milijonov din.

V šestih letih so torej

hranilne vloge padle za 3462 milijonov din.

Hranilne vloge pri Poštni hranilnici so znašale dne 31. decembra 1930 209,6 milijona dinarjev, pri Državni hipotekarni banki pa 528,9 milijona dinarjev, skupno pri obeh državnih zavodih torej 738,5 milijona dinarjev.

Dne 31. decembra 1936 pa so se zvišale hranilne vloge pri Poštni hranilnici na 982,08 milijona din, pri Drž. hipotekarni banki pa na 1200,4 milijona din, pri obeh zavodih torej na 2182,5 milijona din.

V istem času, ko so padle vloge pri denarnih zavodih za skoraj tri in pol milijarde din, so

narasle vloge pri državnih denarnih zavodih za 1443,9 milijona din.

Hranilne vloge pri vseh denarnih zavodih brez Poštne hranilnice in Drž. hipotekarne banke

pa so znašale dne 31. decembra 1930 13.394 milijonov din, dne 31. decembra 1936 pa samo 8488 milijonov din. Hranilne vloge pri zasebnih denarnih zavodih so torej padle za 4906 milijonov din.

Iz tega sledi, da se je državnim denarnim zavodom posrečilo zbrati od vlog, ki so bile realizirane pri zasebnih zavodih, samo 1443,9 milijona din, dočim se 3463 milijonov din ni več povrnilo v denarne zavode. Z drugimi besedami se pravi to, da se s kopičenjem denarja pri državnih denarnih zavodih ni stanje na denarnem trgu niti najmanj zboljšalo, temveč prav znatno poslabšalo, ker se je skoraj 3 in pol milijarde din vlog odtegnilo denarnim zavodom in s tem v veliki meri tudi prejšnjemu kroženju denarja.

Nov dokaz, da ni gospodarsko dobro, če se vodi politika, ki odteguje zasebnim denarnim zavodom hranilne vloge.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 26. junija objavlja: Uredbo, s katero se uvaja zakon o izvršbi in zavarovanju — Avtenčno tolmačenje čl. 36. uredbe o kmetijskih zbornicah — Naredbo o izpremembi in dopolnitvi naredbe bana o zaščiti in gojitvi domačega oreha

SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pohištvenimi vozovi v tu- in inozemstvo. Informacije brezplačno.

Dobave - licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 6. julija ponudbe za dobavo žagnih listov.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 5. julija ponudbe za dobavo negašenega apna in hrastovih pragov.

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 8. julija ponudbe za dobavo papirja »Ozalid«.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 7. julija ponudbe za dobavo pocinkane medene in bakrene pločevine, tera, lesenih delov za vozove, asfaltnega bitumena, jelovega jamskega lesa; do 14. julija za dobavo električnega motorja, jeklene vrvi, nepremočljive obleke, kavčukastih čevljev, železnih plošč ter raznega orodja.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 15. julija ponudbe za dobavo železne telefonske pocinkane žice, do 22. julija za dobavo transportnih trakov, avtomatskih sklopov, telef. izolatorjev in do 29. julija za dobavo jeklene vrvi.

LICITACIJE:

Dne 5. julija bo pri Tehniški komisiji št. 1 na Vrhniki licitacija za dobavo opeke in žlebakov ter portland cementa.

Dne 3. julija bo pri Komandi mornarice v Zemunu pisarna licitacija za dobavo odej ter polvolnene tkanine, dne 7. julija za dobavo gradla, platna-amerikana, mornarskih čevljev ter dne 8. avgusta za dobavo raznega železnega materiala.

Dne 8. julija bo pri Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu licitacija za dobavo železnih zakonov in raznih vijakov ter za prodajo odpadkov od medij.

Dne 15. julija bo v Glavni vojni bolnici v Beogradu licitacija za dobavo raznih steklenic za potrebe bolnice.

Dne 10. julija se bo pri Garnizonski upravi v Ljubljani prodajal konjski gnoj.

Dne 16. julija bo v Štabu Dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani licitacija za prodajo raznih starih krp, obleke in starih vojaških čevljev.

Dne 13. julija bo v pisarni štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega objekta na Pečovniku pri Celju in 14. julija za popravilo objekta v Slov. Bistrici, dne 15., 16. in 17. julija pa za popravilo vojaških objektov v Mariboru.

Dne 15. julija bo pri direkciji drž. žel. v Ljubljani licitacija za obnovo tlaka in napravo novega kopališnega poslopja.

Dne 15. julija bo pri Upravi VI. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Kamniku licitacija za nabavo bakrene instalacije in popravilo 24 retort.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Zunanja trgovina

Pogajanja s švicarsko delegacijo za sklenitev novega plačilnega sporazuma še niso končana in so nastale neke nove težkoče, da so zahtevali švicarski delegati nova navodila od svoje vlade. Pač pa je menda že gotovo, da so švicarji pripravljeni prevzeti 5000 vagonov naše koruze.

Romunski izvoz lesa v Nemčijo se je v zadnjem času nekoliko zmanjšal, v Anglijo pa se je tako povečal, da romunske žage do septembra ne morejo sprejemati nobenih novih naročil.

Letošnja žetev pšenice na Madžarskem bo dala za 5 milijonov centov manj pšenice ko lanska. Prihodek rži pa bo samo za en milijon centov manjši ko lani.

Velesojem

VI. Mednarodni sejem v Varni (Bolgarija) bo od 15. avgusta do 8. septembra t. l. Prijavnice za razstavljalce se dobijo v pisarni Zbornice za TOI.

Povišanje kolkovine za tovarne liste

S finančnim zakonom za proračunsko l. 1937/38. je bila spremenjena tarafska pozicija 204. zakona o takсах tako, da morajo biti z veljavnostjo od 1. julija 1937 tovarni listi kolkovani kot sledi:

a) če se preda na prevoz vagona pošiljka, mora biti tovarni list kolkovan s kolkom za din 10[—], b) pri predaji na prevoz komadne pošiljke pa s kolkom za din 2.

Upoštevajoč gornje bo znašala po 30. juniju 1937 cena brzovalnih in sporovoznih tovarnih listov za komadne pošiljke v lokalnem in mednarodnem prometu po din 250, a cena tovarnih listov za vagonске pošiljke din 1050.

Konkurzi - poravnave

V konkurzni zadevi tvrdke Zabet in sinova, družbe z o. z. v Bobovku pri Kranju, se določa narok za sklepanje o prisilni poravnavi, ki jo predlaga družba, na dan 9. julija ob 9. pri sodišču v Kranju.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju tvrdke Belamotnik, premogokopne družbe v Celju. Poravnalni sodnik dr. Detiček, poravnalni upravnik odvetnik dr. Rajh. Narok za sklepanje poravnave dne 18. avgusta ob 8.30. Rok za oglasitev do 10. avgusta.

Predlog za uvedbo konkurza o premoženju tvrdke Kosta Vukasinovič nasl., lastnik Plotsch Kristina, trgovina s čevlji v Mariboru, se zavrne, ker ni premoženja.

Občni zbori

Redni občni zbor delniške družbe »Narodna tiskarna« bo 10. julija ob 17. v uredniških prostorih v Knafeljevi ulici v Ljubljani. Delnice je treba založiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

Opozorilo dopisnikom

Prosimo vse e. dopisnike, da zaradi dopusta urednika naslavlajo vse dopise le na uredništvo »Trg. lista«.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Sedaj po dežju je bilo na ljubljanskem trgu precej gob, ki so jih prinesli ljudje tudi iz bolj oddaljenih krajev. Jurčki so se prodajali po 250 do 3 din merica ali pa po 6 do 8 din kg. Na trgu so se pojavile tudi že prve maline. Prodajale so se po 6 do 7 din liter. Tudi gozdne rdeče jagode se že prodajajo. Njih cena pa je precej višja kakor lani. Zahtevajo za liter jagod po 7 din. Borovnic je precej

na trgu. Prodajale so se po 2 do 250 din za liter. Pozneje pa je njih cena popustila ter so se dobile tudi že po 150 din za liter. — Splošno so letos na ljubljanskem trgu vse cene za povrtino in sadje znatno višje ko lani.

Sedlar Ivan, trgovec:

Trgovska zadruga

II.

Kalkulacija rentabilnosti na bazi odjemanja štiristotih članov, ki bi odjemali vsak povprečno mesečno po 25 kg mila ene ali vseh treh vrst ter sorazmerne količine drugih pralnih sredstev, je naslednja:

	din
Kosmati dobiček bi znašal mesečno	36.430 [—]
Stroški so predvideni na 12.500 [—]	
V stroških so zapopadene: plače osebju, plača in provizija potniku, pisarniške potrebščine in znamke ter stroški za reklamo.	
Pridobitinskega davka in taks so zadruga oproščene; prometni davek pa se bo vkalkuliral v proizvodne cene.	
Rekapitulacija.	din
Kosmati dobiček za eno leto	437.160 [—]
Stroški za eno leto	170.000 [—]
Prebitek	267.160 [—]
Rentabilnost.	din
400 deležev po 500 din 200.000 [—]	
Vpisnina za 400 članov po din 50 [—]	20.000 [—]
Skupaj	220.000[—]
din	
Predvideni prebitek v enem letu	267.160 [—]
15% v rezervni sklad in 2% v dobrodelne namene	45.407 [—]
Prebitek, ki se bo razdelil med člane	221.753 [—]

Po tej kalkulaciji, ki je čisto realna, bodo deleži v vpisnino vred že po prvem letu izplačani, in sicer v blagu. Seveda ostanejo člani še nadalje lastniki svojih deležev, kakor tudi vsega premoženja, ki bo zadrugi prirastlo z rezervnim fondom.

Zadruga pa bo takoj v začetku, poleg že navedenih proizvodov mogla izdelovati tudi milo za britje, cenejša toaletna mila, zobno kremo itd. Seveda bi se s tem rentabilnost podjetja še znatno dvignila.

Ko pa bomo trdno stali na prvi stopinji razvoja zadruga, ko bo podjetje uspešno poslovalo, bomo pristopili k nadaljnji realizaciji svojega programa.

Organizirali in oživitvorili bomo hranilni in zavarovalni oddelek.

Trgovstvo je os vsega gospodarskega življenja. Zato je v prvi vrsti

Cena debelim prašičem je padla v Vojvodini od 9-50 na 6-50 do 7 din za kg. Cena je padla, ker je prešičev na trgu zelo mnogo, izvoz svinj pa je zelo padel. Zlasti Nemčija ne kupuje prešičev v prejšnji količini. Letni prirastek prešičev je danes dvakrat tako velik, kakor pa so kontingenti, ki jih ima naša država.

poklicano, da se udeležuje v vseh panogah narodnega gospodarstva. Zlasti pa je tudi iz nacionalnega stališča ne samo upravičeno, ampak naravnost poklicano, da se udeležuje in da prevzame v svoje roke zlasti podjetja onih vrst, s katerimi nas tuji eksploatirajo in ogromne dobičke spravljajo čez mejo ter grede ti dobički čisto v večji ali manjši meri direktno ali indirektno celo za svrhe, ki niso v našem nacionalnem interesu.

Zadruga pa bo tako opravljala važen posel z indirektnim izločevanjem gospodarsko nevalificiranih ljudi iz gospodarskih podjetij. Njeno načelo bo tudi: Red med stanov! — Gospodar v gospodarska podjetja, uradnik v urad, odvetnik pri paragrafih itd. — Ali bi bilo drugim stanovom prav, če bi se mi udeleževali v njihovih poslih in iskali tam svoj drugi zaslužek?

Denar, ki ga bo zadruga zbrala v hranilnem in zavarovalnem oddelku, ji bo mogel služiti za razširjenje njenega poslovanja in delokroga, zlasti pa za ustanavljanje novih industrij ali obrtnih podjetij. Tako bo naša zadruga koristila sebi in tudi vsemu našemu narodnemu gospodarstvu.

Stanje, v katerem se nahajamo detajlni trgovci, nas nujno sili v skupne akcije za naše skupne interese. In ker vemo kakšen številčni kader predstavljamo, tudi vemo, da smo povezani v skupni fronti in sposobni ustvarjati naravnost čudeže.

(Dalje prihodnjič)

Doma in po svetu

Narodna skupščina je imela v sredo prvo sejo. Od poslancev je bila vložena cela vrsta interpelacij in predlogov. Razvila se je tudi običajna debata okoli zapisnika. Skupščini je bil predložen od finančnega ministra zakonski načrt o novem kovanem denarju. Končno je skupščina sprejela poročilo odbora za prošnje in pritožbe. Še v tem zasedanju pride na dnevni red baje tudi konkordat.

Kot četrti srbski poslanec, ki je bil izvoljen na listi dr. Mačka, je prišel v skupščino Živojin Arandjević, upokojeni drž. svetnik.

»Hrvatski dnevnik« je objavil uvodnik, v katerem razpravlja o tako imenovani »proceduri«. Pravi, da procedura ne pomeni nobene prazne formalnosti, temveč je dr.

Maček že ponovno povedal, da smatra pod proceduro priznanje primarnih hrvatskih narodnih zahtev. Če je res, da so se demokrati in zemljoradniki približali stališču dr. Mačka v vprašanju procedure, potem mora to Hrvate le veseliti. Nato govori glasilu dr. Mačka o raznih političkih, ki bi samo radi zvedeli za vse pogoje dr. Mačka. V zvezi s tem naglašja, da dr. Maček ne bo vodil nobenih pogajanj z onimi, ki zagovarjajo unitarizem, ker je ta le sinonim za centralizem. Hrvati se ne zadovolje s tem, da se priznavajo samo kulturno kot poseben narod, temveč zahtevajo, da se jih prizna kot popoln narod v vsakem pogledu.

V Brodu je bila velikanska proslava spomina Matije Gubca in dr. Antona Radica. Proslave se je udeležilo do 40.000 ljudi. Govorili so dr. Pernar, Avgust Košutić in drugi.

Ban dr. Natlačen je nastopil svoj redni dopust, na katerem ostane do 3. avgusta.

Pogajanja poštnega ministrstva z mednarodno industrijo kablov glede položitve kabla Maribor — Beograd so baje ugodno zaključena in je ministrstvo doseglo 5 do 6%ni prihranek. Zato pričakujejo, da bo finančni minister pristal na to nabavo.

Lastne paviljone zgraditi še letos na zagrebškem velesejmu češkoslovaška in Italija. Za letošnji velesejem bosta oba paviljona že odprta. Ali ne bi mogla češkoslovaška postaviti svojega lastnega paviljona tudi v Ljubljani?

Za novega rektorja zagrebške univerze je bil izvoljen profesor kanoničnega prava dr. Lovrić.

Zagrebski mestni svet je odobril najetje posojila 30 milijonov din za razne investicije ter najetje drugega posojila 20 milijonov din za konverzijo letetihih dolgov.

Mestna elektrarna na Sušaku je znatno znižala ceno električnemu toku. Kdaj ji bodo sledile druge mestne elektrarne?

Tržaški »Piccolo« more zopet svobodno prihajati v Jugoslavijo.

Komisija zastopnikov jugoslovanskih, češkoslovaških, avstrijskih in nemških železničarjev je zasedala v Splitu ter uspešno zaključila svoje delo glede ureditve pristaniških tarif med jadranskimi pristanišči in tujino. V Senju pa je bila konferenca železniških delegatov Italije, Madžarske, Avstrije in Jugoslavije, ki je razpravljala o pokojninah železniških upokojencev iz naštetih dežel.

Mesarji na Sušaku so ustavili obratovanje, ker so prišli v spor z mestnim veterinarjem.

Telefonske postaje v vseh večjih mestih Južne Srbije dobe avtomatične centrale. Licitacije za nabavo potrebnega materiala so že razpisane.

Šahovski turnir v Rogaški Slatini, ki se ga je udeležilo 10 jugoslovanskih in 4 tuji šahovski mojstri, se je končal. Prvo nagrado je dobil Poljak Najdorf, 2. in 3. pa si dele Slovenec Pirc, češkoslovak Polty in Nemec Sämisch. Pirc si je s tem že tretjič pridobil naslov šahovskega prvaka Jugoslavije.

Taksa za brzojavke iz češkoslovaške v Jugoslavijo je znižana od 230 na 210 Kč za besedo.

Predsednik Roosevelt je sprejel v posebni avdienci vse tri ruske letalce, ki so preleteli severni tečaj.

Papež je takoj, ko je zvedel za spor med poljsko vlado in krakovskim nadškofom knezom Sapieho naročil nuncija v Varšavi, da likvidira spor, ker smatra ta spor za zelo nevaren. Potrjuje se, da je knez Sapieha v resnici zbolel.

Pri nadomestnih volitvah v Elfordu v Angliji je dobil konzervativni kandidat 25.533 glasov, kandidat delavske stranke pa samo 16.214 glasov.

Londonski listi so objavili senzacionalno vest, da dobavljajo Krupp indirektno topove valencijski vlad. Danska vlada je namreč naročila večje število topov, ki jih pa ni mogla plačati z gotovino. Topove je nato kupil neki agent v Anversu in jih prodal valencijski vlad, ki je topove takoj plačala.

Dopisnik »Daily Herald« poroča o številnih uporih etiopskega prebivalstva. Italijani pošiljajo proti upornikom kazenske ekspedicije, močne po 4000 mož. Angleški delavski list trdi, da Etiopci dostikrat te oddelke obkolijo. Nadalje poroča, da so telefonske in brzojavne veže vedno znova pretregane. V Adisu Abebi etiopsko prebivalstvo nič ne kupuje v italijanskih trgovinah.

122 novih eskadrilj vojnih letal je bilo v Angliji 1. julija gotovih in prevzetih od angleške vojske. Nova letala so najmodernejša. Lovska letala imajo hitrost do 500 km na uro, bombniki pa do 400 km. Prirejena je bila tudi razstava naj-novejših angleških letal, toda tujcem je bil dostop do najnovejših prepovedan.

Tudi nove angleške vojne ladje so za boj sijajno opremljene. Oklopnice imajo tako silne oklepe, da so varne tudi pred najtežjimi bombnimi napadi letal.

Gestapo je v zadnjih dneh znova aretirala 15 evangelijskih duhovnikov.

Na kongresu francoske narodne manjšine v Quebecu je izjavil rektor univerze, da hočejo Kanadci francoskega maternega jezika ostati francoska kulturna kolonija.

Poostreno kontrolo nad cenami je uvedel italijanski minister za korporacije, da prepreči dvig cen.

Nemški vojni minister v. Blomberg je prišel v Budapešto, kjer je imel daljšo konferenco z madžarskim vojnim ministrom.

Aretiran je bil v Moskvi narodni komisar Rudzutak, ker se je polnoma ponesrečila akcija s kolhozi. Obenem z njim je bila aretirana še cela vrsta višjih uradnikov.

Milijonske poverebe so te dni odkrili v madžarskem ministrstvu za kmetijstvo. Zaradi poverb je bil nato aretirani ministerialni svetnik Torday.

Radio Ljubljana

Sobota: dne 3. julija, 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Psihoanalitična teorija gonov (profesor E. Hrovat) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Pratika za mesec julij. — Besedilo oskrbel oz. napisal Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igr. družine — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, 4. julija, 8.00: Plošče — 8.40: Naše misli o proslavi zadruga dne (dr. J. Basaj) — 9.00: Čas, poročila, spored — 9.20: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda — 9.50: Verski govor (Filip Terčelj) — 10.10: Radijski orkester — 11.15: Ksilofon igra (plošče) — 11.30: Otroška ura: Trije godci, ojerode, spet zabredli so v nezgode (zvočna silka) — 12.00: Koncert mladinskega pevskega zbora iz Žiž — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 17.00: Kmet, ura: Mleko, neizrabljeni zaklad našega kmetijstva (Alojzij Obersne) — 17.30: Trboveljski pevski »Jazz kvartet« in Stanko Avgust s harmoniko — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Aleksander I. Ruski in pokreti balk. kristjanov — 19.50: Slovenska ura: a) Sekstet iz Brnce (plošče), b) Ob slovenskih koroških jezerih (Janko Mikl) — 20.30: Koncert: sodelujejo g. Jože Gostič (samospeli), g. prof. M. Lipovšek (klavir), in radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Za krajši čas: Cimermanov trio.

Ponedeljek, 5. julija, 12.00: Glasbene slike tujih dežel (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored — 19.30: Nac. ura: Značaj strelskih družin — 19.50: Zdravstvena ura (dr. Ivan Matko) — 20.00: Nekaj citrskih točk (plošče) — 20.10: Zanimivosti — 20.30: Instrumentalni dueti: Klavir (gdč. Melita Gnjezdja) in harmonij (Dimitrij Kaškarov) — 21.15: Beethoven: Pomladna sonata v F duru (plošče) — 21.30: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Od ministrstva za trgovino in industrijo koncesijonirano podjetje javnega skladišča tvrdke:

Javna skladišča

DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana - Tyrševa cesta 33

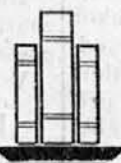
se priporoča industrijem in trgovcem za skrbno shranjevanje njihovih blaga ter nudi s tem zlasti producentom in veletrgovcem izven Ljubljane koristno možnost hitre in točne postrežbe njihovih odjemalcev v ljubljanskem trgovskem okrožju. Skrbno varovanje interesov deponentov blaga in točno izvrševanje njihovih odpremnih naročil zajamčeno.

Nudi se udobnost prostosti občinske trošarine in uvoznine tekom ležanja blaga v skladišču. Te davščine se plačajo šele ob izvozu blaga iz skladišča, toda le za količine, ki se uvozijo v rajon občine ljubljanske. Na razpolago tudi posebno carine prosto skladišče.

Na željo se deponentom izdajo skladiščni listi z varantom. Skladišče posreduje z uspehom podeljevanje predumov na varante. Povoljni poslovni pogoji.

Prevažanje in shranjevanje pohištva
Brz. naslov: Skladišča Telefon št. 23-66

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,

journala, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

Dežne plašče

in pelerine, iz gumiranega blaga in iz balonske svile, kakor tudi razne nepremičljive blagove na meter dobite v največji izbiri pri

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29